

Квартальне опитування підприємств

№ 1 (23)
Березень 2007

- Агрегований показник перспектив промисловості зменшився з 0,0 у листопаді до -0,1 у січні.
- Підвищився діловий оптимізм: *індекс ділових очікувань* зріс з 0,0 в листопаді до 0,26 у лютому.
- Регуляторний клімат продовжує набувати ваги в якості перешкоди зростанню виробництва.
- В IV-му кварталі менеджери відмічають збільшення обсягів виробництва порівняно до III-го кварталу.
- Підприємства формують помірні виробничі плани на I квартал 2008р.
- Менеджери відмітили збільшення кількості нових замовлень протягом III-го кварталу.
- Зменшився обсяг пропозиції короткострокових кредитів.
- Знизився попит підприємств як на короткострокові, так і на довгострокові кредити.
- Брак кваліфікованої робочої сили зайняв третє місце в рейтингу перешкод зростанню виробництва.
- Підвищуються ціни на сировину, збільшуються відпускні ціни. Зростають інфляційні очікування підприємств.

Панель з 300 підприємств обробної промисловості використовується для моніторингу оцінок та очікувань керівників підприємств щодо змін ділового середовища загалом та показників роботи підприємств.

У цьому числі представлені результати опитування 2-10 лютого 2008 року

Показник: Q4'07 до Q3'07

Очікування: Q4'07 до Q1'08

Діловий клімат: оцінка лютий 07, очікування на 6 місяців

ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ

Агрегований показник перспектив промисловості

Значення агрегованого показника перспектив промисловості зменшилось з 0.0 у листопаді 2007р. до -0.1 у лютому 2008р. Це відбулось за рахунок одночасного зниження значень всіх складових Агрегованого показника: зафіксовано погіршення виробничих планів підприємств на наступні 3 місяці (див. Виробничі показники); після покращення у III-му кварталі, погіршилась оцінка портфеля замовлень; низько респонденти оцінили й третій компонент агрегованого показника — запаси готової продукції.

Діловий клімат

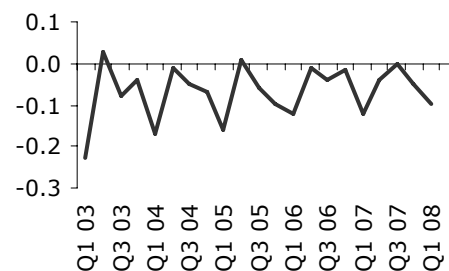
Індекс якості ділового середовища, що відображає оцінки респондентів поточної загальної економічної ситуації, у IV-му кварталі 2007р. залишається на рівні III-го кварталу і становить -0,13. Значення індексу, що знаходиться на рівні -0,13, спостерігається для підприємств всіх галузей промисловості, окрім поліграфічної та харчової. Індекси, що характеризують оцінки керівників підприємств цих галузей, є нижчими і становлять відповідно -0,32 та -0,22.

Оцінки поточного ділового середовища не залежать від розміру підприємства, на відміну від оцінок майбутньої ситуації – ділових очікувань.

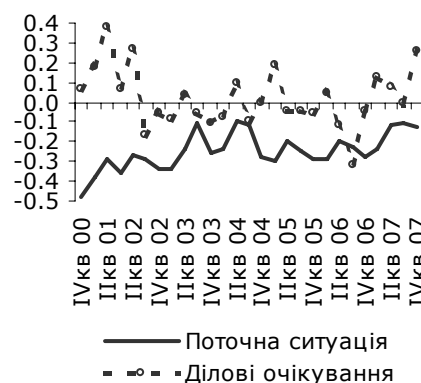
В IV-му кварталі 2007р. зафіксовано зростання ділового оптимізму — значення *індексу ділових очікувань* зросло з 0,0 в листопаді до 0,26 в лютому. Це найвище значення цього показника, зафіксоване протягом останніх п'яти років. Збільшення значення індексу відбулось через те, що відповідним чином змінились значення всіх його складових: по-перше, більше ніж вдвічі зросла частка опитаних, що очікують покращення загальноекономічної ситуації протягом наступних шести місяців — з 16,7% в листопаді до 34,9% в лютому; по-друге, вдвічі зменшилась частка тих, хто очікує погіршення ситуації — з 17,9% до 8,5%; по-третє, зменшилась кількість тих, хто вважає, що ситуація не зміниться — з 65,4% до 56,6% .

Загалом, оптимістична налаштованість щодо майбутньої

Агрегований показник перспектив промисловості

Індекси ділового середовища

Автори:

Катерина Євсєєва

Оксана Кузяків

Інститут Економічних Досліджень та Політичних Консультаций
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.kiev.ua

економічної ситуації в країні притаманна керівникам підприємств всіх галузей промисловості. Найменше значення індексу ділових очікувань характерне для підприємств машинобудування (0,09), а найбільшими оптимістами виявились менеджери підприємств легкої промисловості (0,53).

Серед підприємств різних розмірів найбільш оптимістично до перспектив змін економічного середовища ставляться керівники малих підприємств. Слід зазначити, що такий розподіл є нетиповим для результатів моніторингу: найчастіше малі підприємства налаштовані більшою мірою песимістично щодо прогнозування змін в економічному середовищі. Однак, у IV-му кварталі 41,9% менеджерів малих підприємств висловили думку про те, що протягом наступних 6 місяців загальноекономічне середовище для діяльності їхніх підприємств стане кращим, а значення *індексу ділових очікувань* керівників малих підприємств зросло з -0,8 у листопаді 2007р. до 0,39 в лютому 2008р.

Як показує досвід моніторингу ділових настроїв, цей показник не має суттєвої сезонної залежності (суттєво не залежить від суто економічних факторів) і більшою мірою відображає рівень довіри бізнесу до влади. Тому зростання значення *індексу ділових очікувань*, зафіксоване в лютому 2008р., свідчить про певний рівень довіри бізнесу України до нової влади, — очевидно, з нею ділові кола пов'язують перспективу змін на краще.

Регуляторний клімат

Частка керівників підприємств, для яких несприятливий регуляторний клімат є перешкодою до зростання виробництва, продовжує збільшуватись три квартали поспіль. У II-му кварталі 2007р. відповідний показник становив 19,2, у III-му кв. він піднявся до позначки 21,7, а у IV-му кварталі становить 25,5. При тому, що значення таких складових *індексу несприятливого регуляторного клімату*, як високий регуляторний тиск та корупція, залишились на рівні III-го кварталу, у IV-му кварталі втричі збільшилась частка менеджерів підприємств, зростання обсягу виробництва на яких стримується через часті зміни в законодавстві: у III-му кварталі вона становила 1,6%, а у IV-му — 4,9%.

У IV-му кварталі 2007р. вперше за останні півтора роки зафіксовано підвищення оцінки, яку дають керівники підприємств діяльності Уряду. Середня оцінка Уряду Тимошенко за 5-ти бальною шкалою становить 2,9, тоді як середня оцінка дій Уряду Януковича з лютого 2007р. знаходилась на рівні 2,3.

Клімат на ринку запозичень

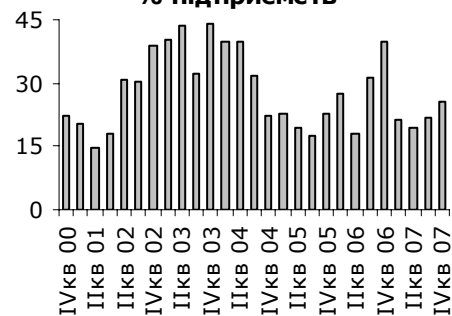
Частка респондентів, що відмітили готовність банків надавати короткострокові кредити підприємствам, як їхнє, зменшилась з 85,2% у III-му кварталі до 81,5% - у IV-му. При цьому ситуація з пропозицією довгострокових кредитів суттєво не змінилась: на початку 2008р. 74,3% опитаних вказали на те, що банки готові надавати довгострокові кредити таким підприємствам, як їхнє (у III-му кварталі цей показник становив 75,9%).

Порівняно до III-го кварталу, у IV-му кварталі стосовно попиту на кредити відбулися скоріше негативні зрушення. Готовність брати короткострокові та довгострокові кредити висловили відповідно 43,2% та 35,6% опитаних керівників підприємств, в той час, як в III-му кварталі на тому, що їхнє підприємство може дозволити собі взяти кредит, зауважили відповідно 49,7% та 38% респондентів.

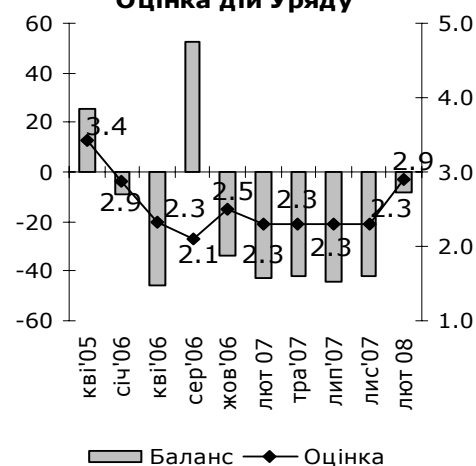
ВИРОБНИЧІ ПОКАЗНИКИ

Індекс виробництва на початку 2008р. становив 0,3. Це означає, що в цілому керівники підприємств відмічають збільшення обсягів виробництва у IV-му кварталі порівняно до III-го. Зокрема, на цьому зауважили 51,4% опитаних, 26% респондентів

Несприятливий регуляторний клімат, % підприємств

Оцінка дій Уряду

Клімат ринку запозичень

вказали на зменшення обсягів виробництва і 22,6% не відмітили змін цього показника роботи їхніх підприємств.

Оцінка змін обсягів виробництва, що відбулись протягом останніх трьох місяців, залежить від розміру підприємства та від галузі промисловості, до якої воно належить. Якщо підприємства з кількістю працівників від 51 до 100 вказують на відсутність змін обсягів виробництва протягом останніх трьох місяців (індекс дорівнює нулю), то на великих підприємствах (500-1000 чоловік) відбулось підвищення виробничої активності (значення індексу є найбільшим і становить 0,76). Зауважимо, що у підприємств всіх галузей промисловості, представлених у вибірці опитування, *індекси виробництва* більші від нуля або близькі до нуля, і це є свідченням того, що протягом III кварталу обсяги виробництва на більшості підприємств або росли, або залишались на тому ж рівні, однак не зменшувались. Найкращі оцінки підвищення виробничої активності дали менеджери підприємств машинобудування (індекс становить 0,37) та деревообробки (0,46).

Крім того, зафіксовано нерівномірний розподіл відповідей респондентів відповідно до регіонального та адміністративно-територіального розташування їхніх підприємств.

Так, найбільша частка респондентів, які вказали на збільшення обсягів виробництва, припадає на керівників київських підприємств (індекс становить 0,4), а найменша – на менеджерів Харкова (відповідний індекс виробництва становить 0,1).

Якщо розглянути розподіл відповідей респондентів у іншому зрізі, а саме через відмінність у адміністративно-територіальному розташуванні підприємств, отримаємо наступну картину: індекс виробництва підприємств, що розташовані в містах, становить 0,31, а відповідний індекс підприємств, розташованих в області, майже в 2,5 рази менше – 0,13. При цьому міські підприємства очікують зниження виробничої активності на початку 2008р. (індекс очікуваного виробництва становить -0,1), а підприємства, розташовані в областях, не прогнозують змін ні в бік погіршення, ні в бік покращення (значення індексу статистично не відрізняється від нуля).

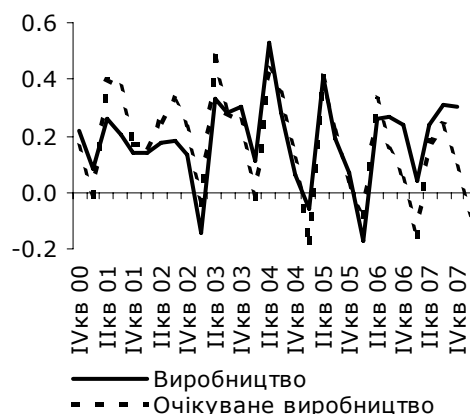
В цілому, щодо прогнозів на наступні три місяці (I-ий квартал 2008р.), керівники українських підприємств формують помірні виробничі плани. 17,8% менеджерів підприємств, на яких проводилось дослідження, планували збільшення обсягів виробництва в цей період, 25,2% опитаних мали намір зменшити обсяги виробництва, але більшість менеджерів (56,9%) очікували, що випуск продукції на початку 2008р. залишиться без змін, на рівні IV-го кварталу 2007р. *Індекс очікуваного виробництва* становить -0,09, тоді як в III-му кварталі він дорівнював 0,09. Слід зазначити, що виходячи з досвіду проведення Квартальних опитувань, на IV-ий та I-ий квартали припадає сезонне зимове уповільнення виробничої активності підприємств, чим може пояснюватись таке зменшення значення *індексу очікуваного виробництва*.

Попит, реалізація, нові замовлення

При тому, що респонденти скоріше позитивно оцінили зміни попиту на продукцію, які відбулись протягом III кварталу (відповідний *індекс внутрішнього попиту* становить 0,24), керівники підприємств з вибірки Квартального опитування очікували зниження внутрішнього попиту на початку 2008р., що також характерно для аналогічних періодів попередніх років.

Зокрема, 8,7% опитаних прогнозували підвищення попиту, 24,5% очікували його зниження і за прогнозом 66,8% респондентів у I-му кварталі 2008р. змін у внутрішньому попиті не відбудеться. Таким чином, значення *індексу очікуваного попиту* становить -0,17.

Індекси виробництва

Внутрішній попит: індекси очікувань

Індекси реалізації та нових замовлень

У загальному розподілі значення *індексу реалізації* становить 0,29, що є меншим, порівняно до III-го кварталу (0,32), однак значно перевищує рівень очікувань респондентів стосовно обсягів реалізації у IV-му кварталі: тоді керівники підприємств пронозували, що суттєвих змін в реалізації протягом найближчих трьох місяців не відбудеться. *Індекс очікуваної реалізації* у IV-му кварталі становить -0,12. Більшими, ніж загальні, є відповідні показники, зафіксовані на підприємствах, що належать до секторів деревообробної та легкої промисловості: індекси реалізації становлять відповідно 0,46 та 0,34, при цьому керівники підприємств обох типів не пронозують змін обсягів реалізації у I-му кварталі.

Значення *індексів реалізації* виявились залежними від розмірів підприємств. Найбільше значення індексу - 0,45 - зафіксовано на підприємствах з кількістю працівників, що перевищує 250 чоловік. При цьому прогноз реалізації знаходиться на рівні -0,18. Найбільш стабільними обсяги реалізації є на підприємствах, де працює від 50 до 100 осіб: і оцінка змін за останній квартал, і прогнозна оцінка знаходяться на рівні нуля.

За оцінками менеджерів, протягом останніх трьох місяців відбувалось збільшення обсягу нових замовлень. 35,4% респондентів відзначили, що поточна ситуація в цьому відношенні є кращою, ніж у третьому кварталі 2007р., а на зменшення кількості нових замовлень вказали 12,6% опитаних. При цьому в очікуваннях респондентів переважають прогнози стабільності обсягів нових замовлень протягом наступних трьох місяців. 15,7% керівників підприємств вважають, що на початку 2008р. відбудеться збільшення їх обсягу, 74,7% не очікують змін цього показника і 9,6% респондентів вказали на майбутнє зменшення обсягу замовлень. *Індекс очікуваних нових замовлень* бізький до нуля.

Серед промислових підприємств усіх галузей, представлених у вибірці, найвищі значення *індексів нових замовлень* зафіксовано на підприємствах деревообробної, легкої та поліграфічної промисловості. Відповідні значення становлять 0,54, 0,44 та 0,32. При цьому, якщо на підприємствах деревообробки та поліграфії, за оцінками респондентів, змін в обсягах нових замовлень протягом I-го кварталу 2008р. не відбудеться, то керівники підприємств легкої промисловості очікують продовження збільшення кількості нових замовлень (*індекс очікуваних нових замовлень* становить 0,24).

Перешкоди зростанню виробництва¹

Протягом останніх трьох років, за оцінками керівників підприємств, перші три місця у рейтингу перешкод зростанню виробництва, займали недостатній попит, податковий тиск та висока конкуренція. У II-му та III-му кварталах 2007р. тривало зниження значущості цих перешкод в оцінках респондентів, і врешті, на початку 2008р. рейтинг перешкод зазнав суттєвих змін.

“Лідером” в рейтингу стало надмірне оподаткування, яке в якості основної перешкоди підвищенню виробничої активності підприємства визначили 55,1% менеджерів у січні, порівняно до 41,3% - у листопаді.

Низький попит на продукцію визнають як перешкоду 48,6% респондентів, що суттєво не відрізняється від значення цього

Перешкоди зростанню виробництва

	II кв 07	III кв 07	IV кв 07	IV кв до III кв.
Надмірне оподаткування	40,7	41,3	55,1	+13,8
Низький попит	58,8	47,1	48,6	+1,5
Недостатньо кваліфікованої робочої сили	23,6	23,3	33,2	+9,9
Високий конкурентний тиск	36,8	47,1	29,3	-17,8
Несприятливий регуляторний клімат	19,2	21,7	25,5	+3,8
Високий регуляторний тиск	13,7	18,5	19,6	+1,1
Зміни в економ, законодавстві	4,9	1,6	4,9	+3,3
Корупція	3,8	5,8	4,8	-1
Високі ставки кредитів	20,3	36	24,1	-11,9
Недостатньо сировини	29,1	34,4	23,3	-11,1
Проблеми ліквідності	33,5	22,9	20,7	-2,2
Проблеми з енергопостачанням	8,2	11,6	12,5	+0,9
Застарілі технології	7,1	7,4	10,9	+3,5
Нестабільна політична ситуація	9,3	5,8	8,2	+2,4
Брак виробничих потужностей	3,8	3,2	5,0	+1,8
Доступність кредитів	4,4	7,4	4,6	-2,8

¹ З жовтня 2002 року змінено методологію підрахунку рейтингу показника “несприятливий регуляторний клімат”. Замість однієї загальної категорії “несприятливе регуляторне середовище” використовуються три фактори, а саме (1) високий регуляторний тиск, (2) часті зміни в законодавстві, та (3) корупція. Таким чином, загальний показник “несприятливий регуляторний клімат”, відображає частку респондентів, які вибрали принаймні один з перерахованих вище факторів.

показника, отриманого у III-му кварталі. Таким чином, низький попит у IV-му кварталі 2007р. займає друге місце в рейтингу перешкод.

Значення високого рівня конкуренції в якості перешкоди зменшилось порівняно до III-го кварталу на 17,7 пунктів. На початку 2008р. частка респондентів, які відмітили конкуренцію в якості перешкоди збільшенню обсягів виробництва, становила 29,3%, що є найменшим значенням цього показника, отриманим протягом періоду з 2004 року.

33,2% опитаних відчувають нестачу кваліфікованої робочої сили, що уповільнює виробничу активність їхніх підприємств. Таким чином, значущість цієї перешкоди у IV-му кварталі стрімко виросла, і нестача кваліфікованих працівників займає третє місце в рейтингу, що є найвищим показником за 2007 рік. Найбільш гостро ця проблема постає на підприємствах машинобудування: 48,6% керівників цих підприємств виділили нестачу кваліфікованої робочої сили в якості перешкоди. Водночас, за оцінками респондентів, ця проблема не є настільки значущою для підприємств харчової промисловості (6,3% менеджерів цих підприємств визначили нестачу кадрів в якості перешкоди) та поліграфічної промисловості (9,9% респондентів).

Протягом останніх трьох років несприятлива політична ситуація в якості перешкоди зростанню виробництва посідала від 6 до 12 місця в рейтингу. На думку опитаних, у 2007р. мінімальної ваги в якості фактора, що перешкоджає зростанню виробництва, політична ситуація набула у січні (4,3% респондентів), а максимальної – у травні (14,5%). В листопаді лише 5,8% опитаних вказали на те, що політична ситуація суттєво впливає на виробничу діяльність їхніх підприємств, а на початку 2008р. цієї думки дотримувались 8,0% респондентів. Такий розподіл відповідей характерний для всіх регіонів та не залежить від розміру підприємств.

Зайнятість

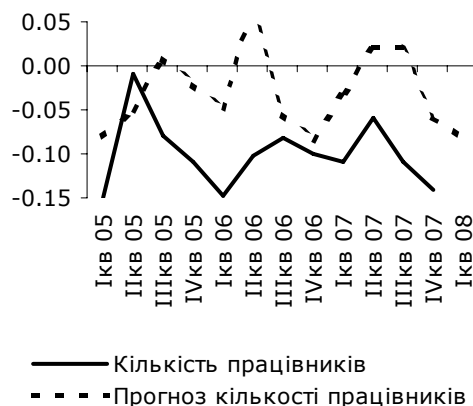
Індекс зайнятості порівняно до III-го кварталу зменшився і становить -0,14. Це найнижче значення індексу, зафіксоване протягом 2007р.

2,9% менеджерів прогнозують збільшення кількості працівників підприємства у I-му кварталі 2008р., 83,7% вважають, що зміни кількості працівників не відбудеться, і 8,6% очікують її збільшення. Значення індексу очікуваної зайнятості для всіх підприємств з вибірки близьке до нуля, однак воно змінюється, залежно від розміру підприємства та галузі промисловості, до якої підприємство належить. Так, більшою мірою прогнозують зменшення кількості працівників підприємства важкої промисловості (відповідний індекс становить -0,14), машинобудування (-0,11) та виробництва будівельних матеріалів (-0,13). Серед підприємств різних розмірів найменше значення індексу (-0,27) зафіксовано на великих підприємствах, кількість працівників на яких складає 501-1000 чол.

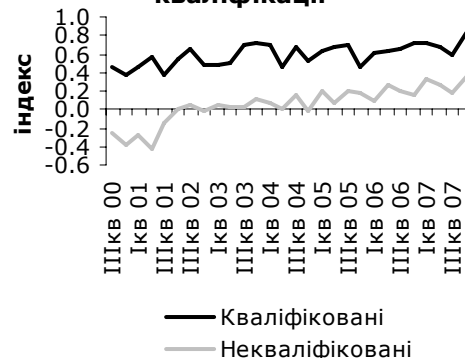
Після різкого зниження індексу труднощів при пошуку кваліфікованих працівників, яке відбулось у III-му кварталі, у IV-му кварталі значення індексу стрімко зросло (з 0,59 до 0,82). Це свідчить про те, що знайти працівника саме тієї кваліфікації, яка потрібна підприємству, стало у IV-му кварталі важче.

Зокрема, 48,4% респондентів вказали на те, що пошук кваліфікованих працівників є важчим, ніж у попередньому кварталі. Найбільш важко знайти кваліфікованих працівників виявилось для підприємств важкої промисловості та деревообробки: відповідно, 68,4% та 57,1% керівників цих підприємств відмітили підвищення труднощів. Крім того, за оцінками респондентів, важче стало знаходити й некваліфікованих працівників (індекс збільшився з 0,18 у III-му кварталі до 0,35 – у IV-му).

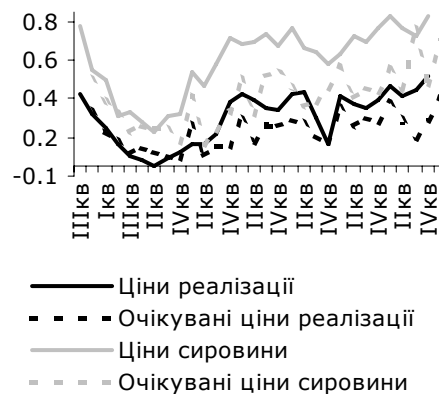
Індекси зайнятості

Труднощі при пошуку працівників потрібної кваліфікації

Індекси цін

ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ**Ціни**

Протягом 2007р. інфляційні очікування бізнесу зростали. Підприємства повідомляли про зростання цін сировини та матеріалів, а також самі підвищували відпускну ціну на продукцію. У IV-му кварталі 2007р. *індекс цін на сировину та індекс відпускних цін* становлять відповідно 0,78 та 0,47. При цьому 68,5% опитаних менеджерів очікують подальшого підвищення цін на сировину та матеріали, а 37,2% респондентів планують збільшити відпускні ціни протягом наступних трьох місяців. Значення *індексу очікуваних цін реалізації та індексу очікуваних цін на сировину* є вищими, ніж в аналогічні періоди попередніх років, та становлять відповідно 0,35 та 0,65.

Прибутковість

78,5% респондентів вважають, що в I-му кварталі 2008р. фінансові результати діяльності підприємства не зміняться, 11,8% опитаних очікують їхнього погіршення і 9,7% прогнозують, що фінансові результати діяльності підприємства покращаться. *Індекс очікуваної прибутковості* статистично не відрізняється від нуля. Значення цього показника є вищим, ніж на початку 2007р., коли кількість керівників підприємств, що очікували погіршення фінансових результатів, також перевищувала кількість тих, які прогнозували їх покращення, але значно більшою мірою: значення *індексу очікуваної прибутковості* становило -0,16. Це є свідченням більшого оптимізму менеджерів підприємств щодо економічної ситуації в країні у 2008р. порівняно до 2007р.

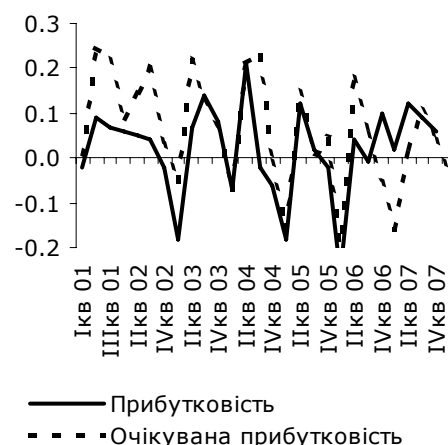
В більш довгостроковій перспективі (півроку) очікування менеджерів щодо результатів роботи підприємств є ще кращими. Зокрема, 50,6% опитаних очікують, що фінансово-економічна ситуація їхнього підприємства в шестимісячній перспективі покращиться, тоді як в листопаді 2007р. оптимістичний прогноз дало 30,4% респондентів. Зафіксовано суттєве зростання *індексу очікуваної фінансово-економічної ситуації* в шестимісячній перспективі — з 0,0 в листопаді 2007р. до 0,42 в лютому 2008 року. Це є свідченням того, що в межах ділових кіл сформувались переважно позитивні очікування щодо змін фінансово-економічних показників діяльності у першій половині 2008 року.

КОНКУРЕНТНИЙ ТИСК ²

На думку керівників підприємств, рівень конкурентного тиску з боку вітчизняних виробників протягом останніх трьох місяців був помірним. Якщо значення відповідного індексу конкурентного тиску у III-му кварталі становило 0,15, то у IV-му кварталі воно знаходилось на рівні нуля, що відповідає послабленню конкуренції.

Тиск з боку виробників Росії/СНД, після зменшення у III-му кварталі порівняно до II-го, залишається на рівні, зафіксованому три місяці тому (у III-му кварталі), і становить -0,37. Значення *індексу кокурентного тиску* з боку інших іноземних виробників збільшилось з -0,37 у III-му кварталі до -0,15 – у IV-му кварталі, що майже співпадає з відповідним рівнем, зафіксованим у II-му кварталі 2007р.

Таким чином, головними конкурентами українських підприємств, за оцінками їх керівників, залишаються відчизняні виробники.

Індекси прибутковості**Індекс конкурентного тиску з боку українських виробників**

Галузь	Q3'07	Q4'07
Важка пром.	0.35	0.5
Машинобуд.	-0.35	-0.36
Деревообробна	0.18	-0.28
Будматеріали.	0.00	-0.04
Легка пром.	0.26	0.12
Харчова пром.	0.54	0.33
Поліграфія	0.45	-0.43

² Методологія обрахунку цього індексу подібна до інших. Шкала: -1 – немає або низький тиск, 0 – помірний тиск, 1 – високий тиск.

Додаток 1: Методологія

Всі індекси рахуються за єдиною методологією. Ми зараховуємо відповіді як +1, коли підприємство відповідає, що показник збільшився, 0 - якщо він не змінився і -1 - якщо зменшився. Наприклад, якщо із 100 респондентів 20 вказали на зростання виробництва, 50 респондентів звітували про його скорочення, і

30 зазначили, що все залишилося без змін, то відповідне значення індексу буде — -0,30. Додатне (від'ємне) значення індексу означає, що частка підприємств, де зросло виробництво, є більшою (меншою), ніж кількість тих, де виробництво скоротилося. Кожний індекс більший за +0,09 або менший за -0,09, є статистично значущим і відрізняється від нуля з ймовірністю помилки 5%.

Агрегований показник перспектив промисловості (*industrial confidence indicator*), розраховується як середнє арифметичне індексів очікуваних змін виробництва, оцінки обсягу нових замовлень та оцінки запасів продукції (останній, зі знаком мінус).

Підставою групування підприємств за розміром є кількість працівників. Ми виділяємо такі групи підприємств за розміром: малі (до 50 працівників), середні (51-250 працівників), великі

середні (251-500 працівників), великі (501-1000 працівників) та найбільші (більше 1000 працівників). Іноді, коли немає суттєвих міжгрупових відмінностей, три останні групи ми називаємо групою великих підприємств.

За більш детальною інформацією про характеристики вибірки, структуру анкети, методологію обрахунку індексів та за повними даними дослідження звертайтеся до Оксани Кузяків kuziakiv@ier.kiev.ua.

Кількість працюючих, %	
	Q1'06
Менше 50	29,3
51 — 250	41,3
251 — 500	14,1
501 — 1000	8,7
Більше 1000	6,5

Регіони, %	
Львів	27,2
Київ	30,8
Харків	32,6
Одеса	9,4

Галузі промисловості, %	
	Q1'05
Важка ⁴ промисловість	9,4
Машинобудування	27,5
Обробка деревини	6,9
Будівельні матеріали	7,2
Легка промисловість	12,0
Харчова промисловість	25,7
Поліграфія	8,3
Інше	2,9

³ До важкої промисловості ми відносимо металургію, хімічну та нафтохімічну та паливну промисловість.